

Droga Do Wolności

1795 - 1918

W historii Polski, tak się składa,
Był kiedyś ponad wiek niewoli;
Jedenastego listopada
Nasz kraj z niewoli się wyzwolił.

I wtedy myśl powstała taka,
By przez szacunek dla przeszłości,
Ten dzień na zawsze dla Polaka,
pozostał Dniem Niepodległości.

Brykczyński M., 11

listopada

III rozbiór Polski

**24 października
1795, władcy Rosji,
Prus i Austrii,
zdecydowali o
ostatecznej
likwidacji
państwa
polskiego.**

Władcy państw zaborczych podpisali dokument, w którym zobowiązali się do tego, że imię Polski nigdy więcej już nie pojawi się na żadnych dokumentach, mapach, i w dyskusjach międzynarodowych. **Polska miała przestać istnieć.**

Głównym inicjatorem III rozbioru byli **Habsburgowie**, rządzący Austrią.

Król Stanisław August Poniatowski wyjechał z Warszawy do Grodna, oddał się pod nadzór rosyjskiego namiestnika i abdykował na rzecz Rosji.

Założenie Legionów Polskich we Włoszech

- W 1796r. Polscy patrioci udali się na emigrację do Francji w celu odzyskania niepodległości. **Jan Henryk Dąbrowski** prosił o utworzenie Legionów. Został odesłany przez rząd francuski do **Napoleona Bonaparte**, który wyraził zgodę, ponieważ potrzebował żołnierzy.

W 1797r. Dąbrowski sprowadził rodaków do Włoszech, aby służyli u boku Napoleona, który pomoże im odzyskać niepodległość Polski. Nazbierało się ok. **7 tyś żołnierzy**. Współtwórcami Legionów byli **Karol Kniaziewicz, Józef Wybicki i Antoni "Amilkar" Kosiński**. Ze znanych oficerów służyli tam m.in. **Józef Wielhorski i Franciszek Ksawery Rymkiewicz**.

- Legiony miały wielkie znaczenie dla losów Polski. Wykształciły znakomitą kadrę przyszłych oficerów. Stały się symbolem patriotyzmu i wiary w odzyskanie niepodległości przez Polskę. W 1797r. powstała **Pieśń Legionów Polskich we Włoszech** – co stało się hymnem narodowym Polski

Pieśń Legionów Polskich we Włoszech
Pierwsza Polska nieumarła,
kiedy my żyjemy.
Co nam obca nie upadła,
świątek oddajemy.
masse masse Dehuski
do Polski wrócimy w tysi
to nam przewodem
stajemy się narodem.
Tak ciemności do oświecenia
wzruszał się przez nas
do dziś my jesteśmy
po swobodnym robieniu.
masse masse et
Przejdziem wstę przejdziem wstę
Będziem Polakami
daj nam przyśpiesz nasz krok
nieb wzięcie nie mamy
masse masse et
Niema nas kłęb niecierpki,
gdź się wzywa patriotę,
hustem wzywa się iżda Bieda
y się z tym nasza.
masse masse et
Jeszcze wstę
Jeszcze wstę do swej braci
masse masse et
i tużaj ~~stę~~, pono nas
Gie wstać nasza.
masse masse et
na to wzywa się iżda gity
Dziś tej niewoli
Mamy Rzutniwskie Kazy
Kosciuszki Dzy parwoli.
satu

Utworzenie Księstwa Warszawskiego

Księstwo zostało utworzone przez Cesarza Francuzów Napoleona I oraz Cesarza Rosji Aleksandra I w 1807 roku na mocy Traktatu z Tylży, jakie Cesarstwo Francuskie podpisało 7 i 9 lipca 1807 w Tylży z Imperium Rosyjskim i Królestwem Prus.

Utworzone ono zostało z ziem drugiego, trzeciego oraz częściowo pierwszego zaboru pruskiego. W 1809 roku w wyniku nieudanego ataku Austrii dodatkowo zostało powiększone o ziemie austriackie trzeciego zaboru oraz o cyrkuł zamojski i okolice Podgórze i Wieliczki z pierwszego zaboru

Kształt Księstwa Warszawskiego był kompromisem pomiędzy **Napoleonem i Aleksandrem**. Aleksander nie chciał, by nowe, zależne od Francji księstwo mogło stanowić zagrożenie dla Rosji, także interesem Napoleona było, by zamieszkałe przez Polaków terytorium nie mogło dążyć do suwerenności. Dla tego księstwa oznaczało to zmniejszenie obszaru, na jakim mógł dokonywać się pobór, a więc osłabiać siły zbrojne, które chcieliby tworzyć Polacy. W kwestiach gospodarczych oznaczało to **ograniczenie dostępu do Bałtyku**, a co za tym idzie, **możliwości eksportu**, w głównej mierze zboża (nawet przy blokadzie kontynentalnej). Słabe państwo miało więc już na starcie znacznie ograniczony potencjał **gospodarczo-militarny**.

- Wielu wybitnych historyków polskich zajmujących się epoką napoleońską (*Marian Kukiel, Waldemar Łysiak*) zwraca jednak uwagę, że decyzje o kształcie terytorialnym Księstwa i jego nazwie wynikały z **realiów wojennych i stosunku sił między Francją a jej przeciwnikami w chwili zawierania pokoju w Tylży**. Otóż armia francuska po ciężkiej kampanii zimowej wprawdzie pobiła **Rosjan i Prusaków**, ale była już wyczerpana i uzależniona od

Utworzenie Królestwa Polskiego

Królestwo Kongresowe, potocznie **Kongresówka** – państwo utworzone decyzją **kongresu wiedeńskiego**, połączone unią personalną z **Imperium Rosyjskim** w latach **1815–1832** w oparciu o Konstytucję Królestwa Polskiego (1815), do 1917 związek Królestwa Polskiego z Cesarstwem Rosyjskim regulował Statut Organiczny (1832), choć jego przepisy często były przez władze rosyjskie łamane.

Utworzone formalnie na mocy **traktatu rosyjsko-austriacko-pruskiego** z 3 maja 1815, w którym mocarstwa dokonały podziału ziem **Księstwa Warszawskiego**. Artykuł V tego traktatu głosił, że ziemie Księstwa Warszawskiego pozostające pod kontrolą rosyjską zostają połączone z Rosją nieodzownie przez swoją konstytucję i oddane na wieczne czasy w ręce Najjaśniejszego Cesarza Wszechrosji. Traktat podziałowy wszedł później do aktu końcowego postanowień kongresu wiedeńskiego z 9 czerwca 1815.

W latach 1815–1832 Królestwo Polskie posiadało własną konstytucję, sejm, wojsko, monetę i szkolnictwo z Uniwersytetem Warszawskim, a czynności urzędowe odbywały się w języku polskim.

Później następowało stopniowe ograniczanie autonomii Królestwa Polskiego.

Powstanie listopadowe

W nocy z **29** na **30** listopada wybuchła tzw. '**noc listopadowa**'.

Przyczyny powstania listopadowego

- łamanie konstytucji przez cara
- dążenie do uzyskania własnego, suwerennego państwa
- wieści o wydarzeniach w **Europie** (*rewolucja we Francji, zwycięskie powstania w Belgii i Grecji*)
- brutalne postępowanie **Wielkiego Księcia Konstantego** (brata cara Aleksandra I) oraz innych urzędników carskich
- plany udziału wojska polskiego w interwencji rosyjskiej w zachodniej Europie

•

Przebieg powstania listopadowego

Datę wybuchu powstania wyznacza się na 29 listopada 1830 rok. Dokładniej sygnał do powstania czyli płonący browar na Solcu miał miejsce w nocy z dwudziestego dziewiątego na trzydziestego listopada. Nastąpiła napaść na **Belweder** i **Arsenał**. Celem był **zamach** na **Wielkiego Księcia Konstantego**.

Plan się nie powiódł.

5 grudnia 1830 roku dyktatorem powstania został **Józef Chłopicki**. Chłopicki dożył do przestrzegania konstytucji przez cara i domagał się ziem wchodzących niegdyś w skład **Polski**. Jego wymagania zostały spełnione pod warunkiem **kapitulacji Warszawy**. Chłopicki podał się do dymisji i osłabił patriotyzm Polaków tym czynem. Jednak na tym nie koniec. **W styczniu 1831 roku** sejm ogłosił **detronizację Mikołaja I** jako **króla Królestwa Polskiego**. Polskę uznano za monarchię konstytucyjną, w której władze pełnił sejm. Powstanie trwało dalej. Jego konsekwencją była **wojna polsko-rosyjska**. **14 lutego 1831 roku** Polacy zwyciężyli pod **Stoczkiem** a **25 lutego** zatrzymali Rosjan pod **Olszynką Grochowską**. Powstanie rozszerzyło się na **Litwę i Białoruś**. **28 maja 1831 roku** Polacy ponieśli klęskę pod **Ostrołęką**. Później było już coraz gorzej. We **wrzeźniu 1831 roku** Rosjanie zaatakowali **Warszawę** od strony Woli. Nastąpiła kapitulacja miasta. W obawie przed represjami powstańcy przekroczyli granice **Królestwa Polskiego**.

Skutki upadku powstania

- likwidacja sejmu,
- zakaz używania języka polskiego w szkole i urzędach,
- represje wobec powstańców (więzienie, zesłanie na Sybir, konfiskata majątków)
- urzędy obsadzone rosjanami,
- Wielka Emigracja (ok. 10 000 ludzi ? szlachta mieszczaństwo, studenci, inteligencja, żołnierze chłopci, artyści -> Francja, Wielka Brytania, Szwajcaria, Hiszpania, USA)
- Królestwo znalazło się pod okupacją wojsk rosyjskich,

Powstanie styczniowe

Polskie powstanie narodowe przeciwko **Imperium Rosyjskiemu**, ogłoszone Manifestem **22 stycznia** wydanym w Warszawie przez **Tymczasowy Rząd Narodowy**. Wybuchło **22 stycznia 1863** w Królestwie Polskim i **1 lutego 1863** na Litwie, trwało do **jesieni 1864**, zasięgiem objęło ziemie zaboru rosyjskiego, tj. Królestwo Polskie i ziemie zabrane.

Było największym polskim powstaniem narodowym, spotkało się z poparciem międzynarodowej opinii publicznej. Miało charakter wojny partyzanckiej, w której stoczono ok. **1200 bitew i potyczek**.

Przebieg powstania styczniowego

- Ustawienie manifestu tymczasowego Rządu Narodowego.
- Władze powstańcze.
- Taktyka wojny partyzanckiej.
- Stanowisko mocarstw zachodnich wobec sprawy polskiej: sympatia, niewielka pomoc finansowa w postaci broni, brak poważniejszych działań.
- Tajne państwo powstańcze.
- Sprawa chłopska w czasie powstania: Rząd Narodowy znosi formalnie wszelkie różnice stałowe. Uwłaszcza chłopów lecz nie ma środków, żeby ich uwłaszczyć. W marcu 1864r. car ogłasza uwłaszczenie chłopów, czym odciąga ich od powstania.
- Upadek powstania.
- Udział ochotników spoza granic Królestwa Polskiego.

Skutki powstania styczniowego

- całkowita utrata autonomii przez Królestwo Polskie
- Królestwu Polskiemu nadano nazwę **Kraju Przywiślańskiego** (*a więc z nazwy całkowicie zniknął wyraz 'Polska'*)
- uczestników powstania zsyłano do **więzienia** i na **Sybir**, niektórzy **wyemigrowali**
- konfiskowano majątki powstańców
- uwłaszczenie chłopów

Wybuch I wojny światowej

- I Wojna Światowa wybuchła w **1914 r.** i trwała przez cztery lata do roku **1918**. Momentem zapalnym stało się zamordowanie w 1914r. w Sarajewie arcyksięcia Ferdynanda. Narastające konflikty między mocarstwami na świecie miały rozstrzygnąć się zbrojnie. Państwa, które ówczasnie były zaborcami Polski: **Austro-Węgry, Rosja i Niemcy**, znalazły się we wrogich sobie blokach politycznych. To była szansa dla Polski na odzyskanie niepodległości.

Dwie orientacje

- W przededniu wybuchu wojny sytuacja polityczna w Polsce doprowadziła do powstania orientacji politycznych, które miały swoje plany, co do sposobu odzyskania niepodległości. I tak powstały cztery główne obozy: orientacji prorosyjskiej, proaustriackiej (niepodległościowej), również proaustriackiej lecz lojalistycznej oraz orientacja rewolucyjna.

Orientacja prorosyjska

- Za **orientacją prorosyjską** opowiedziały się takie organizacje polityczne i wojskowe jak: **Liga Narodowa**, **Polskie Drużyny Sokole** (w Galicji) i **Drużyny Bartoszone**, czyli młodzież z zaboru **Austro-Węgierskiego** sympatyzująca z **Narodową Demokracją**. Orientacja ta miała duże wpływy we wszystkich trzech zaborach. Przywódcą i głównym ideologiem był **Roman Dmowski** (1865-1939), który w swej książce "*Niemcy, Rosja i kwestia polska*" napisał, iż Polacy powinni się przyłączyć do **słabszej militarnie Rosji** w walce przeciw **silnym i**

Orientacja proaustriacka

- Kolejnym stronnictwem była niepodległościowa **orientacja proaustriacka**, w której skład wchodziły: **Komisja Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych**, która zebrała w sobie wszystkie partie niepodległościowe (**PPS, PPS-D Galicji, Polskie Stronnictwo Postępowe, PSL i Narodowy Związek Robotniczy**); **Związek Walki Czynnej**- tajną organizację wojskową powołaną przez **Piłsudskiego** w **1908r.** oraz inne legalne organizacje paramilitarne. Obóz niepodległościowy skupił się wokół **Józefa**

Odzyskanie niepodległości

- **11 listopada 1918 roku** był przełomowym dniem w dziejach całej Europy i Polski. W lasku **Compiègne pod Paryżem** Niemcy podpisali **rozejm kończący I wojnę światową**. W tym samym dniu w Warszawie Rada Regencyjna przekazała władzę **Józefowi Piłsudskiemu**. **Po 123 latach niewoli Polska**

Dziękuję za uwagę

- Wykonała:
- Dominika Sulewska
 - kl. VII B